

Львівський національний університет імені Івана Франка

Кафедра класичної філології

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні Вченої ради факультету іноземних мов

28 листопада 2019 р. (протокол № 4)

В.о. декана

Кость Г.М.

ПРОГРАМА ПЕДАГОГІЧНОЇ (АСИСТЕНСЬКОЇ) ПРАКТИКИ

Спеціальності 035 Філологія
освітньої програми 035.08 Класичні мови і літератури (переклад
включно): латинська-старогрецька та друга іноземна мови і літератури
факультету іноземних мов

МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Педагогічна практика з латинської мови є складовою частиною професійної підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр» до професійно-педагогічної діяльності. Основною метою педагогічної практики є формування у студентів системи необхідних педагогічних вмінь та навичок, фахових здібностей, особистісно-індивідуального стилю поведінки та діяльності, необхідних для майбутньої професії, закріплення педагогічних навичок, здобутих при отриманні кваліфікації магістра, вдосконалення знань, необхідних для роботи у закладах вищої освіти, формування вмінь застосовувати їх у навчально-виховному процесі під час виконання функцій викладача.

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

- розширення теоретичних знань із спеціальних і психолого-педагогічних дисциплін, набутих студентами, застосування їх у вирішенні конкретних педагогічних завдань під час практики;
- формування у студентів психолого-педагогічних та методичних умінь викладання відповідних навчальних дисциплін у системі вищої школи;
- вироблення умінь організації основних форм навчання у вищій школі, застосування сучасних технологій і методик навчання;
- формування умінь професійного та педагогічного спілкування зі студентською аудиторією;
- виховання у студентів досвіду викладацької роботи, морально - етичних якостей викладача вищої школи, індивідуального творчого стилю педагогічної діяльності, потреби в самоосвіті;

ТЕРМІНИ ПРОХОДЖЕННЯ. БАЗИ ПРАКТИКИ

Згідно навчального плану *педагогічна (асистенська) практика* студентів освітньо-кваліфікаційного рівня магістр передбачена загальною тривалістю 6 тижнів (2 тижні для педагогічної практики з іноземної мови та 4 тижні для педагогічної практики з латинської мови).

Базами проходження *педагогічної практики* студентів є кафедра класичної філології Львівського національного університету імені Івана Франка (бакалавр), кафедра латинської мови Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, кафедри іноземних мов та прикладної лінгвістики Національного університету «Львівська Політехніка», кафедра класичних мов Українського католицького університету (магістр). Для проходження практики студенти можуть бути скеровані і в інші навчальні підрозділи (наприклад, коледжі), де викладаються відповідні дисципліни спеціалізації та здійснюється підготовка фахівців.

У перший день практики проводиться настановча нарада, на якій студентам повідомляють мету і завдання практики, її тривалість, види і форми діяльності студентів, порядок обліку та оцінювання їхньої роботи. Після закінчення практики студенти повинні подати звітну документацію. Підсумки *педагогічної практики* підводять на засіданні кафедри класичної філології з участю представників кафедр, де студенти проходили педагогічну практику, на якій студенти доповідають про результати своєї діяльності. Керівник практики від факультету інформує адміністрацію Львівського національного університету імені Івана Франка про фактичні терміни початку і закінчення практики, склад груп студентів, які пройшли практику, їх дисципліну, стан охорони праці і протипожежної охорони на базі практики і з інших питань організації та проведення практик.

КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

Керівництво практикою здійснює факультетський керівник-методист, керівник-методист від кафедри класичної філології, викладачі кафедр, на яких проходять практику студенти та керівники від бази виробничої практики.

Обов'язки факультетського керівника-методиста

1. Керівник готує наказ щодо проходження педагогічної практики студентами факультету іноземних мов.
2. Організовує і проводить разом з керівниками з факультету та кафедри педагогіки настановчу нараду з питань проходження педагогічної практики, на якій перед практикантами ставляться конкретні навчально-педагогічні і виховні завдання, розробляє план проведення практики.
3. Проводить інструктаж з техніки безпеки.
4. Надає методичну допомогу студентам щодо складання індивідуальних планів та оформлення документів.
5. Здійснює поточний і підсумковий контроль проходження педагогічної практики.
6. Визначає характер і змістове наповнення індивідуальних завдань з виробничої практики для кожного зі студентів у погодженні з керівником від бази практики.

Обов'язки кафедрального керівника-методиста

1. Керівник-методист бере участь у настановчому інструктажі студентів на факультеті (перед початком практики) і в засіданні кафедри, де студенти звітують про проходження практики.
2. Допмагає студентам у складанні графіків залікових занять.
3. Проводить консультації з методичних питань, зокрема, вибір методів навчання, аналіз і шляхи подолання труднощів при підготовці занять, помилок і невдач при їх проведенні, організація роботи із студентським колективом.
4. Керівник-методист перевіряє конспекти занять.

5. Відвідує усі заняття студентів-практикантів, бере участь у їх обговоренні, оцінює і виставляє відповідний бал у заліковий лист проходження практики. Спільно з іншими керівниками узгоджує підсумкову оцінку.

Керівник – методист має право:

- не допустити студента-практиканта до практики, якщо він не був присутнім на інструктивній нараді без поважних причин;
- не допустити студента-практиканта до заняття, якщо він не має написаного конспекта чи цей конспект не підписаний керівником;
- не зарахувати заняття, проведеного студентом, якщо на ньому були допущені грубі помилки;
- не допустити студента-практиканта на заняття, якщо він має невідповідний зовнішній вигляд: одяг, зачіску, тощо, що викличе адекватну реакцію студентів і відволікатиме їх від навчальної мети;
- знизити оцінку за практику, якщо документація буде здана із запізненням;

Обов'язки студента-практиканта

1. Студент-практикант зобов'язаний розпочати і завершити практику у визначений термін. Під час практики студент зобов'язаний дотримуватись правил внутрішнього розпорядку.
2. Студент повинен якісно виконувати роботу, передбачену програмою педагогічної практики.
3. Студент повинен підготувати всі необхідні звітні документи згідно вимог і відзвітуватись за виконану роботу.
4. Вчасно пройти медичний огляд і отримати допуск до педпрактики.
5. Бути присутнім на інструктивній нараді, отримати на ній настанови щодо проходження практики.
6. Ознайомитись з програмою педагогічної практики, а також з правилами техніки безпеки.
7. Знати місце проходження практики (день і годину її початку).

8. Разом з керівником скласти графік залікових занять і виховних заходів.
9. Провести кілька пробних занять у різних групах, щоб познайомитись з учнями.
10. Бути присутнім на залікових заняттях свої одногрупників, брати участь у їх обговоренні.
11. Старанно підготувати і успішно провести залікові заняття.
12. Організувати і провести виховний захід.
13. Підготувати і вчасно здати документацію педпрактики.
14. Захистити практику.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

На першому етапі педагогічної практики студенти знайомляться з системою навчально-виховної роботи кафедри, особливостями методичної, наукової та організаційної роботи викладачів кафедри, із студентською аудиторією, з якою вони будуть проводити навчальні заняття, відвідують заняття викладачів, готують графік проведення залікових занять та інформують керівників практики.

Другий, основний етап, практики включає підготовку планів-конспектів навчальних занять та їх методичного забезпечення. Студенти проводять заняття згідно встановленого графіку. На заняттях студентів-практикантів повинні бути присутні викладачі - керівники практики й викладачі кафедри педагогіки, а також однокурсники. Після кожного проведеного практикантом заняття має проводитись детальне обговорення, яке повинно виявити переваги й недоліки проведеного заняття.

На третьому, заключному етапі практики студенти готують звіт про практику і беруть участь у засіданні кафедри. На ньому повинні бути присутні кафедральний керівник-методист, представники кафедр,

де здійснювалась практика та груповий керівник від кафедри педагогіки.

Під час практики студенти повинні:

1) ознайомитися:

1. з навчально-методичною та науковою роботою кафедри, на якій проводиться практика;
2. з програмно-методичним забезпеченням навчальної дисципліни, з якої будуть проводитися заняття практикантом;
3. із специфікою методики роботи викладачів;

2) вивчити:

1. навчальні програми дисципліни, з якої будуть проводитися практичні, заняття;
2. психологічні, вікові та індивідуальні особливості студентів групи, де будуть проводитися навчальні заняття, стан їх успішності;
3. особливості організації та проведення науково-дослідної роботи студентів, інтереси й уподобання їх щодо виховної і позааудиторної роботи;

3) формувати навички й уміння майбутньої діяльності:

1. відвідувати заняття викладачів кафедри;
2. розробити розгорнутий план-конспект практичного заняття з латинської мови відповідно до робочої навчальної програми;
3. проводити заняття, в тому числі й два залікових;
4. відвідувати та брати участь в обговоренні занять своїх колег, написати рецензію на залікове заняття;
5. провести виховний захід;

ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

У кінці практики студенти подають такі звітні документи:

1. Письмовий звіт (у довільній формі), де розкривається зміст виконаної роботи, висловлюються побажання, пропозиції щодо покращення умов, змісту та ін. проходження практики.
 2. Заповнений заліковий лист проходження практики із відповідними відмітками керівників практики від кафедри і кафедри педагогіки.
 3. Конспекти двох залікових занять.
 4. Аналіз відвіданого навчального заняття.
 5. План-конспект виховного заходу.
 6. Індивідуальне педагогічне дослідження.
- Підсумки практики і виставлення оцінок здійснюється на засіданні кафедри.

ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль здійснюється методистами протягом проходження студентами педагогічної практики шляхом аналізу та оцінки їх систематичної роботи, залікових навчальних занять. Підсумковий контроль здійснюється у кінці проходження практики шляхом оцінювання цілісної систематичної педагогічної діяльності студентів протягом конкретного періоду. При виставленні диференційованої оцінки студенту враховується рівень теоретичної підготовки майбутнього викладача, якість виконання завдань практики, рівень оволодіння педагогічними вміннями і навичками, ставлення до студентів, акуратність, дисциплінованість, якість оформлення документації та час її подання.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПЕДПРАКТИКИ

Термін проходження практики: 6 тижнів

№	Вид звітної роботи	Кількість балів
ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ (50 Б.)		
1	Проведення залікових занять	25 б. x 2 = 50 б.
ЗАХИСТ ПРАКТИКИ (50 б.)		
1	Конспекти залікових занять	10б. x 2 = 20 б.
2	Рецензія (самоаналіз) навчального заняття	10 б.
3	Психолого-педагогічна характеристика	10 б.
4	Портфолію студента	10 б.
	Сума балів	100 б.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИКИ

Практичне заняття – 25 балів

23 – 25 *відмінно*

9 – 10 *відмінно*

19 – 22 *добре*

7 – 8 *добре*

13 – 18 *задовільно*

5 – 6 *задовільно*

0 – 12 *незадовільно*

0 – 4 *незадовільно*

Оцінка «відмінно» (23 – 25 балів) виставляється магістранту за:

- високий науковий рівень професійних знань, знань навчального курсу, вияв професійного мислення, умінь й навичок;
- чітке формулювання мети практичного заняття як досягнення конкретного результату;

- самостійне визначення структури заняття згідно з відповідною формою навчання, поставленими цілями, продумане планування його етапів;
- досягнення високого рівня науковості, інформативності практично-семінарського заняття, огляд сучасних наукових підходів, різноманітних концепцій, застосування інформації, що немає в підручниках, посібниках;
- забезпечення професійної, практичної спрямованості змісту навчального матеріалу, виокремлення для обговорення проблем, значущих для професійної діяльності, особистісного розвитку студентів, актуальних соціальних, світоглядних, моральних ідей;
- уміння логічної, послідовної, системної організації змісту наукової інформації, доказової, аргументованої доступної інтерпретації наукових положень, налагодження зв'язку з набутим досвідом студентів;
- уміння стимулювати, підтримувати науково-пізнавальну активність студентів під час практичного заняття шляхом постановки проблемних, пошукових, провокативних питань, моделювання ситуацій для самостійного вибору студентами та прийняття рішень;
- уміння формувати у студентів критичне й творче мислення шляхом застосування питань, завдань, що спонукають їх до різних когнітивних (ментальних) дій (аналізу, синтезу, індукції, дедукції, порівняння, розрізнення, міркування за аналогією, екстраполяції тощо);
- стимулювання студентів до самостійного, вільного міркування, визначення власної позиції;
- застосування відповідно до навчальної мети, завдань, теми різноманітних методів навчання, форм навчально-пізнавальної діяльності студентів, що стимулюють їхню активність;
- уміння забезпечувати психологічно-комфортну атмосферу на занятті, позитивну спрямованість процесу навчання, виявляти власні позитивні емоції та розвивати їх у студентів;

- уміння залучати студентів до співробітництва та спільного міркування, формувати спільноти учіння;
- належний рівень володіння педагогічною технікою, уміння набувати авторитет серед студентів, встановлювати контакт з ними, організовувати діалогічне, партнерське спілкування;
- грамотне використання технічних та інших допоміжних засобів навчання як підготованих, так і також самостійно ним виготовлених;
- епізодичне користуватися конспектом заняття та уміння в ході заняття скоригувати заплановану діяльність;
- уміння виявляти педагогічний такт, позитивне ставлення до студентів (повагу, толерантність, довіру, щирість), регулювати дисципліну в аудиторії;
- організацію зворотного зв'язку під час навчального заняття, об'єктивне, мотивоване оцінювання студентів за конкретними критеріями, здатність до рефлексії власної педагогічної діяльності, критичного аналізу проведеного заняття.

Оцінка «добре» (19 – 22 бали) виставляється магістранту за:

- належний рівень професійних знань, знань навчального курсу, умінь й навичок, професійного мислення,;
- чітке формулювання мети практичного заняття відповідно до теми (можливі деякі неточності);
- визначення структури заняття згідно з поставленими цілями, планування його етапів (можливі деякі недоцільні види роботи);
- прагнення досягати науковості, інформативності практичного заняття;
- логічну, послідовну організацію змісту наукової інформації, часткове наведення аргументів, фактів, доказів;
- прагнення стимулювати науково-пізнавальну активність студентів під час практичного заняття шляхом постановки питань переважно для закріплення й перевірки знань;
- надання студентам змоги самостійного, вільного міркування;

- застосування відповідно до навчальної мети, завдань, теми різноманітних методів навчання переважно репродуктивних, інформаційно-пояснювальних;
- організацію спілкування зі студентами, налагодження позитивних взаємин з ними (наявні труднощі у встановленні контактів з деякими студентами, недостатній рівень володіння педагогічною технікою);
- уміння виявляти педагогічний такт, позитивне ставлення до студентів (повагу, толерантність, довіру, щирість), прагнення регулювати дисципліну в аудиторії (можливі порушення дисципліни, труднощі у залученні усіх студентів до процесу навчання);
- епізодичне користуватися конспектом заняття та уміння в ході заняття скоригувати заплановану діяльність;
- об'єктивне, частково мотивоване оцінювання студентів, здатність до загального аналізу проведеного заняття.

Оцінка «задовільно» (13 – 18 балів) виставляється магістранту за:

- наявність знань навчального курсу, середній рівень професійного мислення (ймовірні наукові помилки, хибне трактування явищ, понять);
- формулювання мети практичного заняття відповідно до теми, загалом як діяльності викладача;
- неточне визначення структури заняття, хаотичне планування його етапів (іноді розбіжності з поставленою метою, завданнями);
- середній рівень науковості, інформативності лекції, практично-семінарського заняття (інформація загалом подана з підручника);
- порушення принципу логічної, послідовної організації змісту наукової інформації, часткове наведення аргументів, фактів, доказів;
- організацію практичного заняття як перевірки знань студентів;
- надання переваги власній педагогічній діяльності як викладача замість стимулювання студентів до самостійного, вільного міркування;

- стандартний підхід до організації процесу навчання студентів, застосування репродуктивних, інформаційно-пояснювальних методів навчання;
- організацію спілкування лише з деякими студентами, неспроможність взаємодіяти з цілою групою студентів, наявність труднощів у встановленні контактів з деякими студентами, недостатній рівень володіння педагогічною технікою;
- значне порушення розподілу часу на мовлення студентів і викладача протягом заняття; студент допускає мовні помилки і в багатьох випадках не помічає помилок студентів групи;
- часткове порушення педагогічного такту й відсутність вимогливості, відсутність умінь регулювати дисципліну в аудиторії, неспроможність залучити усіх студентів до процесу навчання;
- суб'єктивне оцінювання знань, умінь студентів, поверховий аналіз проведеного практичного заняття.

Оцінка «незадовільно» (0 – 12 балів) виставляється, якщо магістрант:

- виявляє низький рівень знань навчального курсу, професійного мислення (часто допускаються наукові помилки, хибне трактування явищ, понять), підготовки до проведення занять;
- формулює мету практичного заняття як діяльності викладача, часто неузгоджену з темою;
- допускає огріхи у визначенні структури заняття, виконує хаотичне планування його етапів (загалом розбіжності з поставленою метою, завданнями) або не готовий до проведення заняття;
- порушує принцип науковості змісту навчального матеріалу, застосовує односторонню інформацію на практичному занятті (інформація загалом подана з підручника);

- відчуває труднощі у логічній, послідовній організації змісту наукової інформації, не звертає уваги на представлення аргументів, фактів, доказів;
- організовує практичні заняття як перевірку знань студентів;
- ігнорує думку студентів, виправляє твердження студентів, називаючи їх неправильними;
- застосовує монологічні, репродуктивні методи навчання;
- організовує спілкування лише з деякими студентами, зазвичай уникає спілкування з ними, відчуває значні труднощі у встановленні контактів зі студентами, виявляє недостатній рівень володіння педагогічною технікою;
- загалом не володіє педагогічним тактом, не ставить вимог, завдань перед студентами, неспроможний залучити усіх студентів до процесу навчання, відчуває значні труднощі в регулюванні дисципліни студентів в аудиторії;
- формально й суб'єктивно оцінює знання, уміння студентів, здійснює поверховий аналіз проведеного практичного заняття.

Індивідуальне педагогічне завдання для магістрів, що проходять практику у вищому навчальному закладі

Індивідуальна науково-дослідна робота магістра під час проходження педагогічної практики спрямована на апробацію його можливостей як науковця, тому передбачає застосування цілісного спектру дослідницьких вмінь і узагальнюється у вигляді індивідуального науково-дослідного завдання.

Загалом індивідуальне науково-дослідне завдання є одним із видів самостійної навчальної діяльності студента і забезпечує реалізацію загальної дидактичної мети – розвитку студентом досвіду і

вмінь самостійної науково-дослідної діяльності у руслі обраного фаху та оволодіння методиками наукових досліджень.

Навчальна мета індивідуального завдання полягає у тому, щоб студент:

- організував свою пошукову діяльність як самостійний дослідник, що сам визначає предмет та об'єкт наукового аналізу, конкретизує їх через мету і завдання, які досягаються обраним ним інструментарієм;
- поетапно розгорнув цілісну логіку наукового пошуку від характеристики актуальності обраної ним проблеми до висунення гіпотези до експериментального її доведення або заперечення;
- зіставив, у межах визначеної проблеми її теоретичну сутність і наукові трактування та емпіричну, самостійно отриману інформацію;
- апробував свої можливості у напрямі проектування та прогнозування ефективності педагогічно доцільних дій, підходів, необхідних змін елементів навчально-виховного процесу у частині досліджуваної ним проблеми.

У ході виконання індивідуального науково-дослідного завдання студент виробляє такі конкретні науково-педагогічні вміння (і реалізовує їх у професійній сфері): бачення проблем теорії і практики навчально-виховного процесу і співвіднесення їх із конкретним емпіричним досвідом; висунення педагогічно доцільних ідей, уявне або реальне створення середовища для їх реалізації та передбачення можливих наслідків; визначення конкретних кроків щодо реалізації ідей і послідовності їх впровадження; бачення і здатність робити оптимальний вибір у спектрі методик дослідної діяльності.

Як оптимальні методи емпіричної складової наукового дослідження рекомендовано використовувати, на вибір студента, анкетування, бесіди, інтерв'ю, спостереження, контент-аналіз змісту студентських навчальних, творчих завдань, есе та якісні методи – описово-інтерпретаційний аналіз результатів спостережень і

вивченого конкретного досвіду зі свідчень студентів, викладачів, їхніх розповідей тощо.

Структура та етапи виконання навчально-дослідного завдання

1. Визначення актуальної, на думку студента, проблеми навчально-виховного процесу у сучасній вищій школі і формулювання її як предмету для наукового пошуку.
2. Уточнення об'єкта дослідження, як області, яка буде піддана науково-педагогічному аналізу.
3. Визначення мети і завдань дослідження.
4. Окреслення теоретичної бази дослідження - поглядів, ідей та концепцій, власних або запозичених у конкретних наукових школах.
5. Висунення гіпотези, яка є одно- або багатоваріантним способом розв'язання (вирішення, усунення) сформульованої студентом проблеми.
6. Визначення можливих способів розв'язання проблеми.
7. Перевірка одного або кількох способів шляхом аналізу емпіричних даних отриманих у ході використання обраних студентом методів емпіричного дослідження.
8. Підтвердження або спростування гіпотези.
9. Оформлення результатів, отриманих у ході науково-дослідної роботи, згідно до стандартних вимог обраної студентом методики.

Критерії оцінювання

10-9 балів – завдання має наукову новизну, цілісну структуру наукового дослідження з рівноцінним співвіднесенням теоретичної та емпіричної його складових у ході його виконання були застосовані елементи наукового прогнозування та педагогічного проектування.

8-7 балів – завдання має цілісну структуру, обґрунтовано актуальність проблеми, розв'язання якої представлено на теоретичному і практичному рівні

5-6 балів – визначено проблему і завдання дослідження, наведено теоретичні положення та подано окремі результати емпіричного дослідження.

4-3 бали – визначено проблему дослідження і узагальнено результати її теоретичного аналізу у наукових джерелах;

2-1 бал – використано наукові джерела, але щодо заявленої теми індивідуального завдання наведено лише окремі теоретичні положення.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Артемова Л.В. Педагогіка і методика вищої школи. - К.: Кондор, 2008. -272 с.
2. Асистентська практика студентів – магістрів. Орієнтовна програма і методичні рекомендації щодо проходження асистентської педагогічної практики. Підготовлені кафедрою педагогіки Львівського національного університету імені Івана Франка, березень 2004 р. - <http://www.lnu.edu.ua/Pedagogika/pramag.pdf>
3. Навчальний процес у вищій педагогічній школі / За ред. Мороза О.Г.- К.: НПУ, 2001. – 338с.
4. Нагаєв В.М. Методика викладання у вищій школі. - К.: Центр учбової літератури, 2007. -232 с.
5. Сліпкань З.І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі. – К.: НПУ, 2000. – 210с.

Схвалено на засіданні кафедри класичної філології 30 серпня 2019 р. (протокол № 1).

Завідувач кафедри класичної філології

доц. Чернюх Б. В.